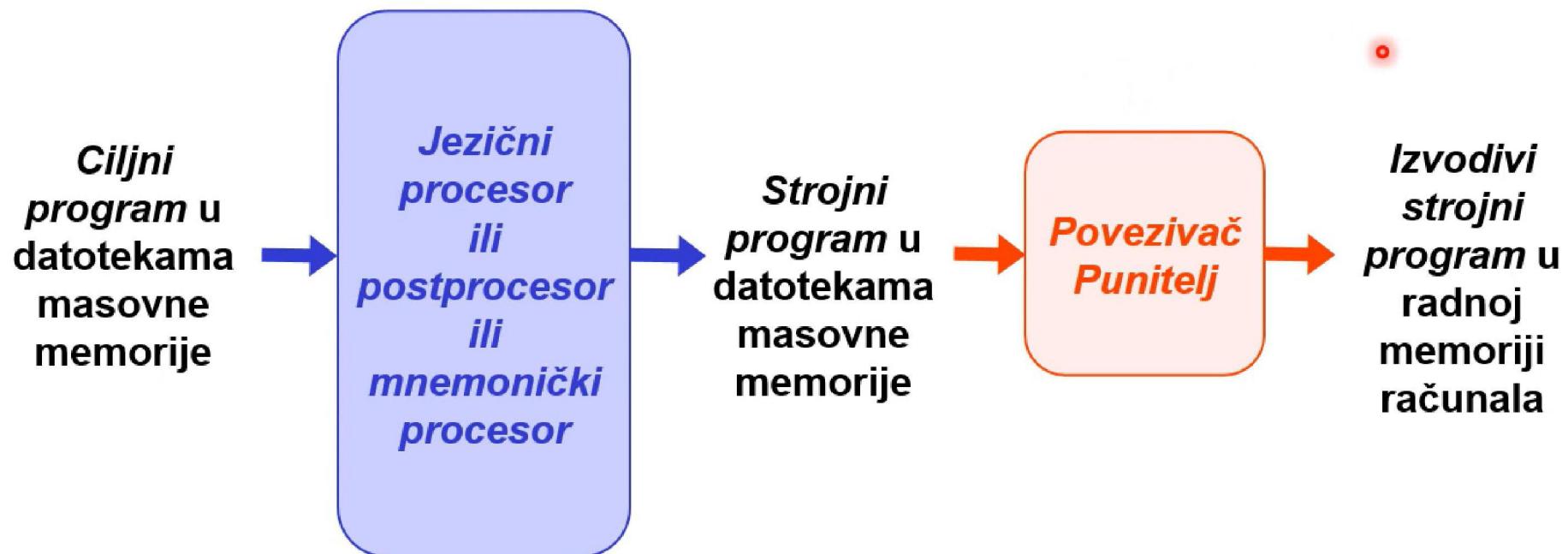

Priprema izvođenja ciljnog programa

Priprema izvođenja ciljnog programa

- **Poželjna svojstva strojnog programa**
  - **Jednom generirani ciljni program moguće je izvoditi proizvoljni broj puta**
    - Ne zahtijeva se ponovno prevodenje prije svakog izvođenja
  - **Program je moguće izvoditi u proizvolnjom memorijskom prostoru**
    - Ne zahtijeva se dodjela
      - točno određenog
      - uvijek istog
    - memorijskog prostora**

Suprotstavljeni zahtjevi

Priprema izvođenja ciljnog programa

- **Priprema izvođenja strojnog programa**
  1. Zahtjev operacijskom sustavu za dodjelom prostora u radnoj memoriji računala
  2. Dorada adresa podataka i naredbi na temelju dodijeljenog memorijskog prostora
  3. Razmjena memorijskih adresa zasebno prevedenih dijelova izvornog programa
  4. Razmjena memorijskih adresa izvodivog strojnog programa i procedura operacijskog sustava računala
  5. Unos izvodivog strojnog programa u dodijeljeni memorijski prostor

Priprema izvođenja ciljnog programa

- **Jezični procesori**
  - **Spremi-i-pokreni jezični procesori**
  - **Generatori izvodivog ciljnog programa**
  - **Generatori premjestivog ciljnog programa**
  - **Generatori zasebnih dijelova programa**

Spremi-i-pokreni jezični procesori

- **Početak rada jezičnog procesora**
  - prosljeđuje se zahtjev operacijskom sustavu za dodjelu prostora radne memorije
- **Naredbe ciljnog programa generiraju se izravno u dodijeljeni memorijski prostor**
- **Izrada potpunih adresa naredbi i podataka**
- **Jednostavnii interpretatori, na primjer Basic**
- **Završetak rada jezičnog procesora**
  - oslobađa se dodijeljeni memorijski prostor radne memorije
  - ciljni program - *ne* spremi se u datoteku masovne memorije
  - prije izvođenja - prevodenje

Generatori izvodivog ciljnog programa

- **Dostupnost početne adrese prostora radne memorije**
- **Omogućena izrada potpunih adresa naredbi i podataka**
- **U datoteke masovne memorije spremaju se**
  - naredbe i podaci ciljnog programa
  - početna adresa prostora radne memorije
- **Program punitelj**
  - čita početnu adresu prostora radne memorije
  - prosljeđuje operacijskom sustavu zahtjev za dodjelu memorijskog prostora
  - naredbe i podatke ciljnog programa unosi u dodijeljeni prostor
  - pokreće izvođenje ciljnog programa

Generatori izvodivog ciljnog programa

- Izvorni program:

```
a = 4;  
b = 5;  
c = a + b;
```

Generatori izvodivog ciljnog programa

- Niz mnemoničkih naredbi:

/* Zaglavlje ciljnog programa */

PočetnaAdresa = E000

/* Ciljni program */

	JMP Ozn1	(C9 E006) .
a:	#4	(04)
b:	#5	(05)
c:	#0	(00)
Ozn1:	MOVE a, D0	(00 E003)
	ADD b, D0	(50 E004)
	MOVE D0, c	(10 E005)

E0	00	C9	E0	06	04	05	00	
00	E0	03	50	E0	04	10	E0	05

E000	C9	JMP Ozn1
E001	E0	
E002	06	
E003	04	a: #4
E004	05	b: #5
E005	00	c: #0
E006	00	Ozn1: MOVE a, D0
E007	E0	
E008	03	
E009	50	ADD b, D0
E00A	E0	
E00B	04	
E00C	10	MOVE D0, c
E00D	E0	
E00E	05	

Generatori premjестивог ciljnog programa

- **Adrese naredbi i podataka**
  - relativni pomaci
  - neovisnost o početnoj adresi
  - ciljni program moguće je unijeti na bilo koje mjesto radne memorije
  - veličina ciljnog programa je značajno manja

Generatori premjестивог ciljnog programa

Adresa memorije

xxxx

Sadržaj memorije

D9
03
04
05
00
01
FB
51
FA
11
F9

Mnemonici

JMPR Ozn1

a: #4

b: #5

c: #0

Ozn1: MOVER a, D0

ADDR b, D0

MOVER D0, c

Generatori premjестивог ciljnog programa

- **Niz mnemoničkih naredbi:**

- **/* Podaci */**

a: #4	(04)
b: #5	(05)
c: #0	(00)

/* Zaglavlje naredbi */

Premještanje: BrojKazaljki=03,
Kazaljka(a),Kazaljka(b),Kazaljka(c)

/* Naredbe */

MOVE a, D0	(00 0000)
ADD b, D0	(50 0001)
MOVE D0, c	(10 0002)

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

04 05 00

03 05 08 0B

00 00 00 50 00 01 10 00 02

Adresa memorije**Sadržaj memorije****Mnemonici**

3000

04

a: #4

3001

05

b: #5

3002

00

c: #0

E000

00

MOVE a, D0

E007

30

E008

00

E009

50

ADD b, D0

E00A

30

E00B

01

E00C

10

MOVE D0, c

E00D

30

E00E

02

Generatori zasebnih dijelova programa

- **Usklađivanje**
  - postupak izrade adresa u zasebno prevedenim dijelovima ciljnog programa koji omogućuje njihovu suradnju

Generatori zasebnih dijelova programa

- **Zapisi u datotekama**
  1. **Ime zapisa**
  2. **Prava pristupa**
    - čitanje i/ili promjena vrijednosti podataka
  3. **Parametri memorijskog prostora**
  4. **Veličina memorijskog prostora**
  5. **Lista ponuđenih identifikatora**
    - lista identifikatora koje je moguće koristiti u drugim zapisima
  6. **Lista potraživanih identifikatora**
    - lista identifikatora koji se koriste u zapisu, a definirani su u drugim zapisima
  7. **Kazaljke premještanja identifikatora zadanih u zapisu**

Generatori zasebnih dijelova programa

- **Niz mnemoničkih naredbi:**

- */* Zaglavlj je zapisa Glavni () */*

Ponuda: *BrojIdentifikatora=01 ,*

Ime "c" , RelativniPomak(c)

Potražnja: *BrojIdentifikatora=01 ,*

Ime "Z" , Kazaljka(Z)

Premještanje: *BrojKazaljki=01 , Kazaljka(c)*

/* Ciljni program u zapisu Glavni () */

JMPR Ozn1 (D9 03)

c: #0 (00)

Ozn1: CALL Z (CD 0000)

MOVE c, D0 (00 0002)

Generatori zasebnih dijelova programa

- /* Zaglavlj je zapisa Z() */

Ponuda: BrojIdentifikatora=01,
                              Ime "Z", RelativniPomak(Z)

Potražnja: BrojIdentifikatora=01,
                              Ime "c", Kazaljka(c)

Premještanje: BrojKazaljki=02,
                              Kazaljka(a), Kazaljka(b)

- /* Ciljni program u zapisu Z() */

	JMPR Z	(D9 04)
a:	#4	(04)
b:	#5	(05)
Z:	MOVE a, D0	(00 0002)
	ADD b, D0	(50 0003)
	MOVE D0, c	(10 0000)
	RET	(C9)

Generatori zasebnih dijelova programa

Glavni()

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

C	Z
01 63 00 02 01 5A 0D 01 10	
D9 03 00 CD 00 00 00 00 02	

Z()

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

Z	C
01 5A 00 04 01 63 15 02 0F 12	
D9 04 04 05 00 00 02 50 00 03 10 00 00 C9	

- **Postupak premještanja - program punitelj**
  - engl. loader
- **Postupak usklađivanja - program povezivač**
  - engl. linker
- **Program povezivač-punitelj**

Generatori zasebnih dijelova programa

- **Program punitelj**
  - **Prvi korak**
    - (1) dorada adresa lokalnih identifikatora u naredbama ciljnog programa
    - (2) dorada adresa ponuđenih identifikatora u zaglavlju zapisa

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

	c				Z			
Glavni()	01	63	00	02	01	5A	0D	01 10
	D9	01	00	CD	00	00	00	00 02

	Z				c			
Z()	01	5A	00	04	01	63	15	02 0F 12
	D9	02	04	05	00	00	02	50 00 03 10 00 00 C9

Glavni()	-	AF10
Z()	-	D150

•

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

	C				Z									
<i>Glavni()</i>	01	63	AF	12	01	5A	0D	01	10					
	D9	01	00	CD	00	00	00	AF	12					
	Z				C				•					
<i>Z()</i>	01	5A	00	04	01	63	15	02	0F	12				
	D9	02	04	05	00	00	02	50	00	03	10	00	00	C9

Glavni() - AF10

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

	C				Z			
<i>Glavni()</i>	01	63	AF	12	01	5A	0D	01 10
	D9	01	00	CD	00	00	00	AF 12
	Z				C			
<i>Z()</i>	01	5A	D1	54	01	63	15	02 0F 12
	D9	02	04	05	00	D1	52	50 D1 53 10 00 00 C9

Z() - D150

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

	C	Z
<i>Glavni()</i>	01 63 AF 12 01 5A 0D 01 10	D9 01 00 CD 00 00 00 AF 12
	Z	C
<i>Z()</i>	01 5A D1 54 01 63 15 02 0F 12	D9 02 04 05 00 D1 52 50 D1 53 10 00 00 C9

Glavni() - AF10
Z() - D150

Generatori zasebnih dijelova programa

- **Program povezivač**
  - **Drugi korak**
    - u potpunosti izrađene adrese iz zaglavlja jednog zapisa prepisuju se u naredbe ciljnog programa drugog zapisa

Heksadekadski sadržaj datoteka masovne memorije

	C				Z			
<i>Glavni()</i>	01	63	AF	12	01	5A	0D	01 10
	D9	01	01	CD	D1	54	00	AF 12

	Z				C			
<i>Z()</i>	01	5A	D1	54	01	63	15	02 0F 12
	D9	02	04	05	00	D1	52	50 D1 53 10 AF 12 C9

AF10   D9
 AF11   01
 AF12   00
 AF13   CD
 AF14   D1
 AF15   54
 AF16   00
 AF17   AF
 AF18   12

JMPR Ozn1

c: #0
 Ozn1: CALL Z

MOVE c, D0

D150   D9
 D151   02
 D152   04
 D153   05
 D154   00
 D155   D1
 D156   52
 D157   50
 D158   D1
 D159   53
 D15A   10
 D15B   AF
 D15C   12
 D15D   C9

JMPR Z

a: #4
 b: #5
 Z: MOVE a, D0

ADD b, D0

MOVE D0, c

RET